JAARVERSLAG 2017

Impact 2.0: een nieuwe weg voor VLIR-UOS vanaf 2017

vlir uos 20 JAAR

SHARING MINDS, CHANGING LIVES

© Sigi Bodson

De jaarlijkse 'Get Together Night' is tot op heden één van de weinige manieren – zo niet de enige – waarop bursalen vanuit de verschillende universiteiten elkaar kunnen ontmoeten.

Woord vooraf

Dit jaar blaast VLIR-UOS 20 kaarsjes uit. We blikken daarom dit najaar in een jubileumpublicatie terug op verhalen over de talrijke projecten die we gedurende die tijdspanne mee mogelijk maakten en op welke resultaten en impact we hiermee teweegbrachten.

Aangezien we de strafste verhalen al in deze 20 jaar-publicatie zullen bundelen, vind je in dit jaarverslag een korte beleidsterugblik op 2017, een presentatie van de missie van VLIR-UOS, het netwerk en de mensen achter de organisatie en een aantal bijzonderheden voor 2017. Ook kan je een lijst terugvinden van alle lopende projecten. Een volledig overzicht vind je op onze spiksplinternieuwe website: www.vliruos.be.

Veel leesplezier!

Kristien Verbrugghen, directeur VLIR-UOS

Mei 2018

Inhoud

1. De Belgische ontwikkelingssamenwerking en VLIR-UOS anno 2017

p. 6 —— 21

4. Het netwerk van VLIR-UOS

p. 29 —— 31

Colofon

Redactie: Kristien Verbrugghen

Coördinatie en eindredactie: Charlotte Teunis, Tim Zeuwts, Ragna Frans, Kristien Verbrugghen

Vormgeving: Josworld

Druk: Graphius

Verantwoordelijke uitgever: Kristien Verbrugghen, VLIR-UOS, Julien Dillensplein 1, bus 1A, 1060 Brussel

De digitale versie is beschikbaar op **www.vliruos.be.**

D/2018/10.960/2

2. De missie van VLIR-UOS

p. 22 —— 23

3. De structuur en de mensen achter VLIR-UOS

p. 24 —— 28

5. Lopende projecten

p. 32 —— 35

6. Cijfers en budget 2017

p. 38 —— 39

Minister De Croo koos voor een heuse ommezwaai in de werking van de Belgische ontwikkelingssamenwerking.

© Annika Haas / CC BY 2.0

De Belgische ontwikkelingssamenwerking en VLIR-UOS anno 2017

De sector in een nieuw jasje sinds 2014

11 oktober 2014. De huidige Belgische federale regering treedt aan onder leiding van premier Charles Michel. Aan het politieke roer van ontwikkelingssamenwerking komt minister Alexander De Croo te staan. Hij wil het ontwikkelingsbeleid van België grondig hervormen en gebruikt hiervoor als uitgangspunt de aanbevelingen van de *peer review* van het *OECD Development Assistance Committee* (OESO-DAC), dat regelmatig een kritische doorlichting maakt van de Belgische ontwikkelingssamenwerking van de OESO-lidstaten, en zo ook van België.

De ambitie van minister De Croo is vooral om alle actoren van de Belgische ontwikkelingssamenwerking meer te laten samenwerken, het aantal landen waarin al deze actoren actief zijn flink te verminderen en hun onderlinge samenhang, complementariteit en synergie te verhogen in een poging om door die focus, concentratie en onderlinge samenwerking meer impact te genereren.

Krijtlijnen van de hervorming

Minister De Croo en de Actoren van de Niet-Gouvernementele Samenwerking (ANGS) - waartoe ook onze organisatie behoort - sloten in augustus 2015 een politiek akkoord om de ambitie van de minister in de pratijk om te zetten.

© Rob Tannenbaum / UN Dispatch - CC BY-NC-ND 2.0

Alexander de Croo staat sinds 2014 aan het politieke roer van de Belgische ontwikkelingssamenwerking.

1 Minder landen

De beschikbare middelen meer geconcentreerd inzetten. Dat is het basisidee waar de hervorming in de sector rond draait. Hiertoe werd het aantal landen verminderd tot 31 Zuidlanden en binnen dat beperkt aantal landen moeten de ontwikkelingsinterventies dan ook nog eens zo goed mogelijk op elkaar afgestemd worden aan de hand van Gemeenschappelijke Strategische Kaders (GSK's - zie definitie p.11).
Voor elke ANGS wordt voortaan een GSK gebruikt voor de 31 Zuidlanden en België, en één thematische GSK 'Waardig Werk'. 90 % van alle beschikbare middelen moeten binnen die 33 GSK's worden besteed.

Ook voor Oeganda, een van de landen die in de door ons ondersteunde Ontwikkelingsdebatten van 2014 centraal stond, werd een GSK opgesteld.

© Hans Van de Water

2 *'Fit for purpose'*

Alle organisaties die van de overheid subsidies ontvangen moeten kunnen aantonen dat zij '*fit for purpose*' zijn en dus over voldoende beheerscapaciteit en personeelsgebonden expertise beschikken om hun interventies goed uit te voeren én kwaliteitsvolle resultaten te boeken. Alle ANGS werden daarom tussen 2014 en 2016 onderworpen aan een 'toetsing' om de maturiteit van hun organisatiebeheersing na te gaan en dat op verschillende gebieden: financieel beheer, strategisch beheer, procesbeheer, resultaatsgericht beheer, beheer van partnerschappen, transversale thema's 'gender' en 'milieu', risicobeheer, personeelsbeheer en transparantie en beheerscapaciteit inzake complexiteit. Van de oorspronkelijk 105 actoren hebben er 85 - waaronder de VLIR (VLIR-UOS) - hun accreditatie behaald. Die is geldig voor tien jaar (2017-2026).

3 Programmafinanciering en minimumdrempels

Er is nog slechts één financieringsmodaliteit, en dat is de programmafinanciering. Ook werd er een budgettaire minimumdrempel van twee miljoen euro per jaar ingevoerd. Als

een organisatie een subsidieaanvraag doet die deze drempel niet haalt, moet ze ofwel fusioneren met een andere aanvraag om de drempel desondanks toch nog te overschrijden, ofwel deel uitmaken van een gegroepeerd dossier.
Deze aanpak heeft ervoor gezorgd dat het aantal programmadossiers dat ter beoordeling aan de administratie van de minister werd voorgelegd met bijna de helft is verminderd. Onze organisatie overschrijdt de minimumdrempel met een jaarbudget van iets meer dan 31 miljoen euro en heeft dus een eigen programma.

4 Eén generiek reglementair kader

Er is nu één generiek reglementair kader opgesteld voor alle ANGS, dat het Koninklijk Besluit (KB) van 11 september 2016 en de wet op internationale samenwerking van 2016 als basis heeft.

5 Twee groepen binnen de ANGS

De ANGS worden opgesplitst in twee groepen: de Civiele Maatschappij Organisaties (CMO's) enerzijds en de Institutionele Actoren (IA's) anderzijds. Er wordt geen onderscheid meer gemaakt per actor, enkel tussen deze twee grote groepen. Onze organisatie maakt deel uit van de groep 'Institutionele Actoren'.

6 Van stuurgroepen tot federaties

De overheid wenste één uniek overlegplatform voor gans de ANGS-sector, en dat zijn de federaties geworden. Het federaal ministerie voor ontwikkelingssamenwerking (het Directie-generaal Ontwikkelingssamenwerking en Humanitaire Hulp oftewel DGD) delegeert een groot aantal opdrachten naar deze federaties en responsabiliseert zo ook de sector van de ANGS om zich via die federaties te organiseren. De federaties nemen bovendien ook nog een aantal operationele taken voor hun rekening. Tot 2017 was er sprake van individuele overlegkanalen in de vorm van stuurgroepen, maar die bestaan niet meer.

7 *'Theory of Change'* en resultaatgerichtheid

Interventies moeten vertrekken vanuit een goed onderbouwde 'Theory of Change' (veranderingstheorie) en de nodige aandacht besteden aan risicobeheer. Het is belangrijk dat elke actor een beleid heeft om zijn interventies regelmatig te evalueren. Er moet ook systematisch een resultaatsrapportering gebeuren in functie van 'accountability' (verantwoordingsplicht) en leren. Het nieuwe programma legt dus sterk de nadruk op resultaten binnen het beheer van de organisatie en dus ook op 'monitoring en evaluatie' (M&E).
Elk programma moet ook een minimum van 1% van zijn totaalbudget besteden aan die M&E. Om ervoor te zorgen dat het M&E-systeem van elke actor kwaliteitsvol is, organiseert de Dienst Bijzondere Evaluatie een screening om alle M&E-systemen te certificeren, zowel op niveau van de organisaties als op niveau van de sector (bv. impactevaluaties). Het M&E-systeem van VLIR-UOS werd in 2017 reeds gecertificeerd. Voor de meeste andere actoren is de certificatie nog lopende.

© Wannes Verbeck

Onderzoekster in een wetenschapslabo van de Arba Minch University te Ethiopië.

Nieuwe landenlijst en de Gemeenschappelijke Strategische Kaders

Het nieuwe formele kader heeft de sector verplicht op zoek te gaan naar een akkoord over een landenlijst van maximaal 31 Zuidlanden waarvoor een Gemeenschappelijk Strategisch Kader (zie definitie volgende pagina) zou worden opgesteld. Het aantal landen waarin de ANGS nog actief kunnen zijn, werd hierdoor aanzienlijk ingeperkt: van 51 naar 31 Zuidlanden. Daarnaast werden ook het GSK 'België' en het GSK 'Waardig Werk' in het leven geroepen.

Onze organisatie nam deel aan alle 33 GSK's voor 2015-2016, die verder bouwden op de in 2015 ontwikkelde Gemeenschappelijke Contextanalyses (GCA's). Op het moment dat het GSK-overleg liep, waren de discussies binnen de VLIR rond de nieuwe landenlijst nog niet beslecht. Om alle opties open te houden, heeft VLIR-UOS toen aan alle GCA's deelgenomen.

In 2022 moet het aantal GSK's van 33 naar 30 worden herleid. Deze beslissing zal binnen de sector in zijn geheel moeten worden genomen.

Bilaterale partnerlanden Belgische overheid (14 + 1)

1. België
2. Benin
3. Burkina Faso
4. Burundi
5. DR Congo
6. Guinee
7. Mali
8. Marokko
9. Mozambique
10. Niger
11. Palestina
12. Rwanda
13. Senegal
14. Tanzania
15. Oeganda

Ook aan de Arba Minch University in Ethiopië hebben we verschillende soorten projecten lopen.

Bijkomende ANGS-landen/ Gemeenschappelijke Strategische Kaders (18)

1. Waardig werk
2. Bolivia
3. Cambodja
4. Cuba
5. Ecuador
6. Ethiopië
7. Filipijnen
8. Guatemala
9. Haïti
10. Indonesië
11. Kameroen
12. Kenia
13. Madagascar
14. Nicaragua
15. Peru
16. Vietnam
17. Zimbabwe
18. Zuid-Afrika

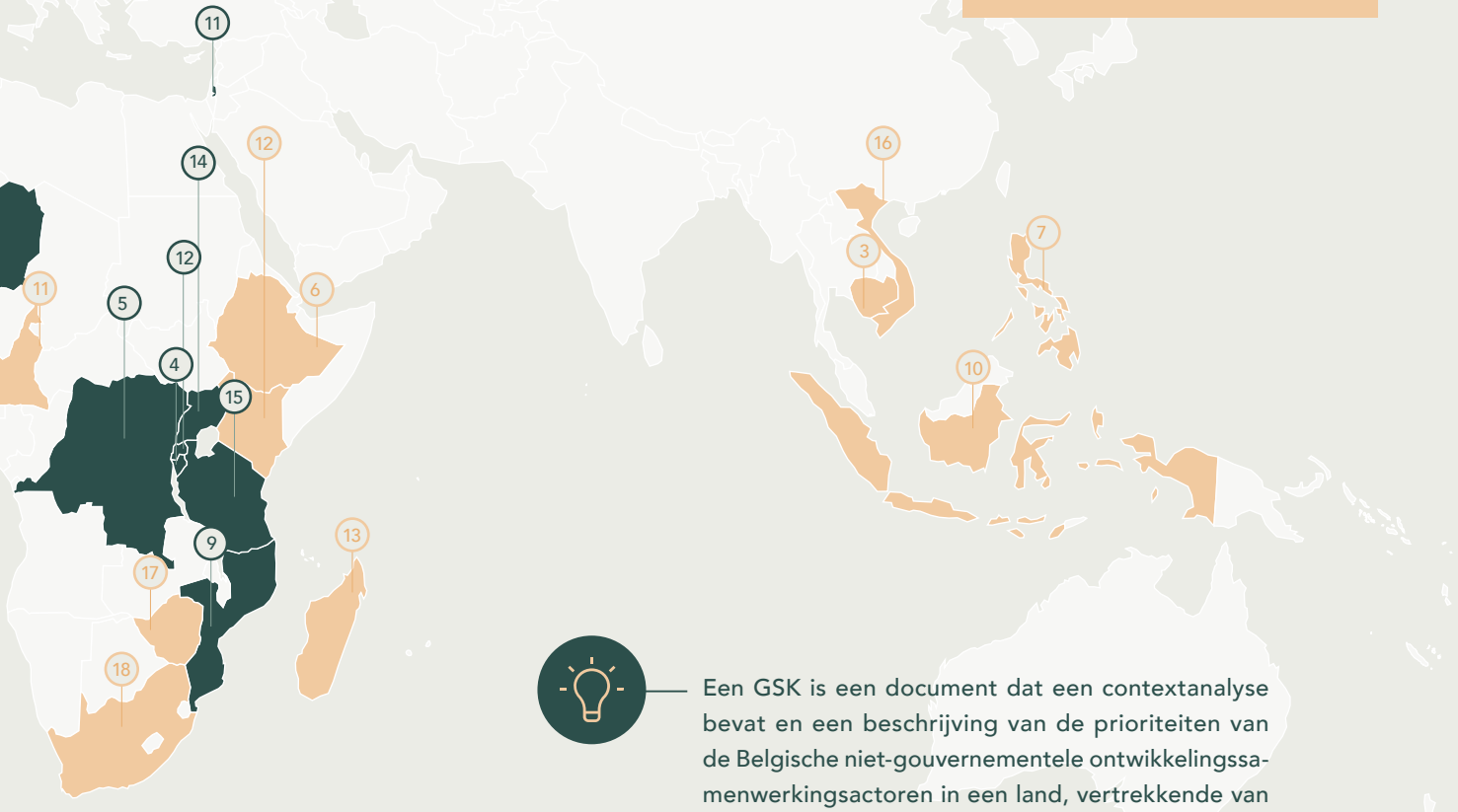

Een GSK is een document dat een contextanalyse bevat en een beschrijving van de prioriteiten van de Belgische niet-gouvernementele ontwikkelingssamenwerkingsactoren in een land, vertrekkende van de nationale ontwikkelingsprioriteiten. In 2016 heeft VLIR-UOS samen met de andere ontwikkelingsorganisaties hard gewerkt om een strategisch kader per partnerland op te maken. Deze GSK's worden jaarlijks besproken en bijgesteld.

De federaties

Vanaf 2017 is de tijd van structurele overlegplatformen per individuele actor met DGD voorgoed voorbij. De sector organiseert zich sindsdien via federaties. Deze federaties vormen het structurele aanspreekpunt voor de overheid en zijn momenteel met drie: de *ngo-federatie*, de *Fédération des ONG de coopération au développement (ACODEV)* en de *Federatie van Institutionele Actoren België (Fiabel)*.

Wat doen die federaties nu eigenlijk?

Ze verzamelen en delen informatie en ervaringen van en met de leden en de overheid.

Ze bevorderen complementariteit en synergie via onder meer de coördinatie van de GSK's en alle daarmee verband houdende opdrachten.

Ze gaan de collectieve dialoog aan met en doen aan belangenverdediging ten aanzien van de overheid en eventuele andere actoren van de Belgische ontwikkelingssamenwerking.

Ze professionaliseren hun leden en bevorderen het gezamenlijk leren binnen de sector.

Hoe verloopt die dialoog met de overheid dan?

VIA HET NIET-GOUVERNEMENTELE SAMENWERKINGSOVERLEGCOMITÉ (NGSOC)
waarin de federaties namens de ANGS zetelen: elk trimester is er overleg over de algemene strategie en het reglementair kader van de Belgische niet-gouvernementele samenwerking;

VIA JAARLIJKSE STRATEGISCHE DIALOGEN PER GSK-LAND
voor een algemene *follow-up* van de strategieën die de ANGS volgen, de vormen en opportuniteiten van complementariteit en synergie en het collectieve leren;

VIA JAARLIJKSE INSTITUTIONELE DIALOGEN PER ACTOR
over de opvolging van de resultaten die de ANGS tijdens de eerder vermelde toetsing behaalden, evenals over de voortgang van het vijfjarenprogramma. Deze dialogen vinden afwisselend bij DGD en de actor zelf plaats. Hiertoe wordt in de administratie een aanspreekpunt aangeduid voor elke organisatie.

De Institutionele Actoren en Fiabel

Er zijn negen door DGD erkende Institutionele Actoren:

1. **Africalia**
2. **Association pour la Promotion de l'Enseignement et de la Formation à l'Etranger (APEFE)**
3. **Académie de Recherche et d'Enseignement Supérieur (ARES)**
4. **Brulocalis (Vereniging Stad en Gemeenten van Brussel)**
5. **Instituut voor Tropische Geneeskunde (ITG)**
6. **Union des Villes et Communes de Wallonie (UVCW)**
7. **Vlaamse Interuniversitaire Raad – departement Universitaire Ontwikkelingssamenwerking (VLIR-UOS)**
8. **Vlaamse Vereniging voor Ontwikkelingssamenwerking en Technische Bijstand (VVOB)**
9. **Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG)**

Plaatselijke werkbezoeken (hier: Ethiopië) van de ICOS - onze directe contactpersonen aan de universiteiten en hogescholen - vallen evenzeer onder universitaire ontwikkelingssamenwerking.

Fiabel

Fiabel staat voor 'Federatie van Institutionele Actoren België' en overkoepelt negen grote spelers die werken aan een rechtvaardige en duurzame wereld. Fiabel ondersteunt deze leden en behartigt hun belangen tegenover de Belgische overheid. De organisatie werd opgericht in uitvoering van de Wet van 16 juni 2016 tot wijziging van de Wet op Internationale Samenwerking van 19 maart 2013 en het KB van 11 september 2016 op de ANGS, in het bijzonder art. 24. Naast de twee bestaande federaties, de *ngo-federatie* (Nederlands) en ACODEV (Frans), verwierf Fiabel eveneens een plaats in de sector. Hiervoor werd geen nieuwe rechtspersoonlijkheid gecreëerd: het was een erkende IA die de coördinatie van Fiabel op zich zou nemen. Minister De Croo erkende recentelijk de Vlaamse Vereniging voor Ontwikkelingssamenwerking en Technische Bijstand (VVOB) als coördinator van Fiabel voor een periode van tien jaar.

De grootste veranderingen bij VLIR-UOS vanaf 2017

De sector van de Belgische ontwikkelingssamenwerking is de afgelopen jaren dus flink veranderd, en ook bij VLIR-UOS voelen we hier de impact van. Onze organisatie heeft de specificiteit van universitaire ontwikkelingssamenwerking zo goed mogelijk proberen in te passen in het gewijzigde formele overheidskader. Alle veranderingen waarvoor de voorbereidingen al in 2015 en 2016 getroffen werden, zijn op 1 januari 2017 nu ook definitief van start gegaan. We zetten onze grootste veranderingen nog eens op een rijtje.

1 Naar een vijfjarenfinanciering

Vanaf 2017 financiert de federale overheid universitaire ontwikkelingssamenwerking via vijfjarenprogramma's. De in 2016 geselecteerde projecten verwierven een plaatsje in het vijfjarenprogramma 2017-2021, dat minister van Ontwikkelingssamenwerking De Croo in 2017 goedkeurde.

Betekent dit dat VLIR-UOS in de periode 2017-2021 geen nieuwe oproepen meer zal lanceren? Neen. Om tegemoet te komen aan de academische dynamiek en de wissels van PhD-generaties voorziet VLIR-UOS ook nog tussentijdse oproepen. Voor ieder land werd een budget bepaald, dat deels gevuld werd met reeds lopende en geselecteerde projecten, en deels nog zal worden opgevuld met nog te selecteren projecten in het kader van projectoproepen die we de komende jaren nog zullen lanceren.

2 VLIR-UOS, de erkende actor

Om in aanmerking te komen voor vijfjarenfinanciering liet de Directie-Generaal Ontwikkelingssamenwerking en Humanitaire Hulp alle actoren van de Belgische ontwikkelingssamenwerking screenen op performantie. VLIR-UOS behaalde met 3,33 op 4 een sterke score en ontving een erkenning om de komende tien jaar financiering te mogen blijven ontvangen. Eerder verwierf VLIR-UOS ook al het EFQM-kwaliteitslabel 'Committed to Excellence'.

EFQM
Committed to excellence

3

Meer onderlinge Belgische samenwerking in de partnerlanden

Een ander onderdeel van de hervorming van de Belgische ontwikkelingssamenwerking is dat elke samenwerking met een partnerland in het Zuiden voortaan moet passen binnen het GSK van dat land.

In 2017 is er per land voor het eerst een strategische dialoog georganiseerd – een dialoog over de voortgang van de respectieve landenprogramma's van de verschillende actoren per land. Specifiek werd er een licht geworpen op de mogelijkheden voor samenwerking, complementariteit en synergie en of die voldoende benut worden.

VLIR-UOS zelf heeft negentien Zuidlanden waarvoor in 2017 een strategische dialoog plaatsvond. Ook voor het programma België vond zo'n dialoog plaats, en ook daarop tekende onze organisatie present. Het enige land waarvoor geen dergelijke dialoog plaatsvond, is Suriname. Dit land behoort dan ook niet tot de lijst van 33 GSK-landen. Minstens de helft van de strategische dialogen vinden plaats op het terrein.

Wat betekenen zo'n landenkaders nu eigenlijk concreet voor onze projecten? In alle nieuwe oproepen vragen we de indieners om hun projectvoorstel af te stemmen op de context- en probleemanalyse van het betrokken land en de prioriteiten van het GSK. Daarnaast stimuleren we ook samenwerking met andere Belgische ontwikkelingsorganisaties zoals ngo's.

Welke landen komen nog in aanmerking voor VLIR-UOS-financiering?

20 partnerlanden | **32** beurzenlanden

Afrika

Partnerlanden
Burundi, DR Congo, Ethiopië, Kenia, Marokko, Mozambique, Rwanda, Tanzania, Oeganda en Zuid-Afrika

Beurzenlanden
Benin, Burkina Faso, Burundi, DR Congo, Ethiopië, Guinee, Kameroen, Kenia, Madagaskar, Mali, Marokko, Mozambique, Niger, Rwanda, Senegal, Tanzania, Oeganda, Zimbabwe en Zuid-Afrika

Azië

Partnerlanden
Cambodja, Filipijnen, Indonesië en Vietnam

Beurzenlanden
Cambodja, Filipijnen, Indonesië, Palestijnse Gebieden en Vietnam

Latijns-Amerika

** Suriname komt enkel in aanmerking voor Reisbeurzen voor 2017-2021. India kwam enkel in 2017 in aanmerking voor Reisbeurzen.*

Partnerlanden
Bolivia, Cuba, Ecuador, Nicaragua, Peru en Suriname

Beurzenlanden
Bolivia, Cuba, Ecuador, Guatemala, Haïti, Nicaragua, Peru en Suriname*

4

Minder maar beter: vernieuwing subsidieprogramma's

VLIR-UOS paste in 2016 zijn programmaportefeuille aan om beter tegemoet te kunnen komen aan de behoeften van de universiteiten en hogescholen in Vlaanderen en het Zuiden enerzijds, en om het portfolio te vereenvoudigen anderzijds, in de wetenschap dat alles vanaf 2017 via landenprogramma's zou worden georganiseerd.

Voor elk van deze projecten (TEAM, SI en JOINT) werd, net als in 2016, ook in 2017 een oproep gelanceerd voor nieuw op te starten projecten. De in 2017 geselecteerde projecten zullen in 2018 opstarten. Welke projecten tot deze nieuwe *intake* behoren, lees je in de bijlagen van dit jaarverslag.

JOINT

JOINT staat voor 'Joint (Inter)national Academic Networking'. Het gaat om projecten voor uitwisseling en netwerking binnen een brede internationale of nationale context. JOINT-projecten verkennen gemeenschappelijke ideeën en uitdagingen of kapitaliseren erop, wat leidt tot de creatie van (inter) nationale allianties of *tools* die nuttig zijn voor andere vormen van universitaire ontwikkelingssamenwerking. De projecten hebben elk een maximumbudget van 135 000 euro en duren maximum drie jaar.

Global Minds geeft de instellingen meer autonomie

Global Minds heeft als doel om de institutionele capaciteit en kennis van de Vlaamse universiteiten en hogescholen over en voor ontwikkelingssamenwerking verder uit te bouwen en uit te diepen op drie strategische assen: onderwijs, onderzoek en sensibilisering. De Vlaamse universiteiten en hogescholen kunnen elk een eigen invulling aan hun Global Minds-programma geven op basis van de eigen behoeften en opportuniteiten en aansluitend bij het eigen instellingsbeleid. Zo kan de ene instelling meer belang hechten aan Vlaamse doctoraatsbeurzen, terwijl de andere meer inzet op onderzoeks- of stageverblijven voor studenten of op de exploratie van toekomstige partnerschappen. Bedoeling is dat ze hierdoor beter in staat zijn om op een performante en ontwikkelingsrelevante wijze te kunnen intekenen op competitieve Zuidvragen, maar ook het nodige draagvlak hiervoor te kunnen creëren. Onze organisatie bewaakt samen met DGD of de individuele programma's coherent zijn binnen het programma België.

Voor de hogescholen werd op het niveau van VLHORA een programma uitgewerkt. VHLORA vertegenwoordigt en ondersteunt dertien hogescholen, die elk een deel van het Global Minds-programma zullen implementeren in overeenstemming met eigen doelstellingen en expertise. Het Global Minds-programma is officieel van start gegaan aan elke Vlaamse universiteit en hogeschool in 2017.

Alle instellingen hebben een programmatie gemaakt voor vijf jaar, van 2017 tot en met 2021. Aangezien het budget jaarlijks voor de universiteiten wordt vastgelegd, dient elke instelling jaarlijks haar programma te actualiseren.

Global Minds komt in de plaats van de volgende vroegere VLIR-UOS-programma's:

- **Reisbeurzen (REI)**
- **Vlaamse Doctoraatsbeurzen (VLADOC)**
- **ICP PhD**
- **Internationale Congressen (INCO)**
- **Opleidingskosten**

JOINT is een nieuwe programmalijn die de volgende VLIR-UOS-programma's vervangt:

- **Noord-Zuid-Zuid: uitwisselingsprojecten geïnitieerd via IUS-programma's;**
- **Internationale cross-cuttingprojecten in transversale domeinen zoals ICT, bibliotheek, statistiek en *scientific writing*;**
- **Nationale cross-cuttingprojecten voor thema's zoals kwaliteitszorg, academisch Engels, onderwijsplatformen & -ontwikkeling en universitair management.**

Voorbeelden van acties die onder Global Minds vallen zijn:

- Een ontwikkelingsdimensie integreren in de reguliere Vlaamse curricula, onder meer via *cases* van Zuidbursalen en/of Zuidprojecten, gastdocentschappen van Zuidpartners, en/of ontwikkelingsrelevante onderzoeks- of stageverblijven van Vlaamse studenten in een ontwikkelingsland, …;
- Ontwikkelingsrelevant onderzoek uitvoeren. De integratie van ontwikkelingsdimensies in zowel fundamenteel als toegepast en beleidsondersteunend onderzoek is essentieel om de Vlaamse universiteiten en hogescholen toe te laten de noodzakelijke capaciteit op te bouwen en ervaring op te doen rond ontwikkelingssamenwerking (projectwerk, rol als expertisecentra inzake ontwikkelingssamenwerking en ontwikkelingsproblemen in het algemeen). De instellingen bouwen zelf, op basis van thematische/strategische keuzes, een expertise op in specifieke niches;
- Doctoraatsstudenten opleiden uit zowel Vlaanderen/de Europese Economische Ruimte (EER) als het Zuiden voor zover zij bijdragen tot de capaciteitsopbouw op het niveau van de Vlaamse instellingen;
- Bewustmakingsinitiatieven voor studenten, medewerkers en andere stakeholders van Vlaamse universiteiten en hogescholen organiseren.

Op de jaarlijkse 'Get together Night' kunnen bursalen naar hartenlust hun ervaringen met elkaar delen.

Opleidingen en beurzen: rationalisatie en vernieuwing

Rationalisatie

De Internationale Trainingsprogramma's (ITP's) en de Korte OpleidingsInitiatieven (KOI's) smolten samen tot één interventietype. De praktische trainingsprogramma's (ITP's) richten zich nog steeds op deelnemers met relevante professionele ervaring uit Zuidlanden en kunnen georganiseerd worden gedurende veertien dagen tot drie maanden. VLIR-UOS faciliteert de deelname van studenten uit een van onze beurzenlanden met twaalf beurzen per programma.
Voor ITP's werd in 2017 een oproep gelanceerd, waarbij programma's voor twee opeenvolgende jaren konden worden geselecteerd (2018 en 2019).

Vernieuwing

In 2015 werd voor het eerst in bijna vijftien jaar een oproep voor ontwikkelingsrelevante masteropleidingen gelanceerd. Vijftien één- of tweejarige internationale masteropleidingen (ICP's) werden geselecteerd voor een periode van vijf jaar en zijn van start gegaan in academiejaar 2017-2018. De erkenning kan verlengd worden met een bijkomende vijf jaar mits een positieve *mid-term* evaluatie.

Naast twaalf beurzen per jaar, ontvangen de ICP's een projecttoelage om een kwalitatief programma met een sterke Zuiddimensie uit te bouwen. De toelage laat toe om nauw samen te werken met partnerinstellingen en organisaties in het Zuiden, om in het kader hiervan onderdelen van het onderwijsprogramma te delokaliseren naar het Zuiden, en om tevens aan te sluiten bij lopende Zuidprojecten en in te zetten op capaciteitsontwikkeling van instellingen en staf in het Zuiden.

Elke geselecteerde opleiding heeft recht op twaalf beurzen per jaar voor een periode van vijf jaar (2017-2021). Van de vijftien programma's die al sinds 2000 bestonden, werden er vijf niet opnieuw geselecteerd.

Er werden vijf nieuwe programma's geselecteerd. De vijf programma's die voor 2017 financiering kregen, maar niet opnieuw werden geselecteerd, ontvingen in 2016 transitiefinanciering. De bursalen die in 2016 hun masterprogramma hebben aangevat, blijven gefinancierd tot na afloop van hun tweejarige studie. Dat is voorzien tot uiterlijk september 2018.

© Sigi Bodson

5

Focus op impact

In 2017 organiseerde de Dienst Bijzondere Evaluatie een impactevaluatie van de Belgische Universitaire Ontwikkelingssamenwerking. Deze evaluatie keek enerzijds naar bursalen *(quasi-experimental evaluation design based upon a regression discontinuity analysis)* en anderzijds naar een voormalige Institutionele Universitaire Samenwerking (IUS) in Vietnam (Can Tho) en een aantal TEAM-projecten in Vietnam en Ethiopië. Ook projecten van onze Franstalige tegenhanger, de *Académie de Recherche et d'Enseignement supérieur* (ARES), werden geëvalueerd.

Het eindrapport van deze evaluatie zal voorgesteld worden aan het parlement en is gepland voor de zomer van 2018. VLIR-UOS zal hierrond zelf ook nog eigen evenementen opzetten in de loop van 2018 om de resultaten te verspreiden.

In zijn algemene werking besteedt VLIR-UOS voortaan ook zelf veel meer aandacht aan M&E, risicobeleid en aan impactevaluatie in het bijzonder.

Overzicht van VLIR-UOS-programma's vanaf 2017

Partner-schappen tussen universiteiten en hogescholen in Vlaanderen en het Zuiden

Op nationaal niveau

Netwerk Universitaire Samenwerking (NETWORK)
Een NETWORK wordt geleid door een vroegere IUS-partnerinstelling en groepeert verschillende universiteiten in een land, die samen, en in partnerschap met de Vlaamse universiteiten en hogescholen, bijdragen tot de ondersteuning van verandering in een prioritair thema van nationale ontwikkeling.

Op institutioneel niveau

Institutionele Universitaire Samenwerking (IUS)
Een IUS is een langdurig partnerschap (indicatief tien jaar) tussen een universiteit in het Zuiden en verschillende Vlaamse universiteiten en hogescholen ter versterking van de partneruniversiteit, institutioneel en in zijn rol als 'driver of change', ter ondersteuning van lokale en globale ontwikkelingsuitdagingen.

Op departementaal niveau

TEAM
Een TEAM-project beoogt de versterking van de onderwijs -en onderzoekscapaciteit op niveau van een departement/faculteit aan een hogeronderwijsinstelling in een partnerland, met als doel bij te dragen aan een specifiek ontwikkelingsthema. Dit gebeurt door middel van een vierjarige projectsamenwerking met een universiteit/hogeschool in Vlaanderen.

© Herman Diels

De Maasai in het Pangani basin in Tanzania (programma: het IUS met het Nelson Mandela African Institute of Science and Technology - NM-AIST)

Vlaams coördinator Peter Bossier (UGent) en doctoraatsstudent Buy, die er in Vietnam in sloeg om het eerste kweekprogramma op te starten voor de 'Rabbit Fish'.

Zuidinitiatieven
Een Zuidinitiatief is qua opzet (departementeel, specifiek ontwikkelingsthema) vergelijkbaar met TEAM-projecten maar kleinschaliger en korte termijn (twee jaar). Deze projecten kunnen zowel explorerend zijn voor de uitbouw van nieuwe partnerschappen of mikken op de vergroting van de impact van eerdere projecten.

JOINT
Een JOINT-project staat voor 'Joint (Inter)national Academic Networking' en start tevens vanuit departementele samenwerking, maar voorziet in een verbreding van de netwerkopportuniteiten ter ondersteuning van lokale en globale ontwikkelingsdoelen. JOINT-projecten (maximaal drie jaar) kapitaliseren op gemeenschappelijke ideeën en uitdagingen en ondersteunen(inter)nationale allianties of tools die nuttig zijn voor andere vormen van universitaire ontwikkelingssamenwerking.

Capaciteitsversterking van en aan de Vlaamse universiteiten en hogescholen

Global Minds
Global Minds heeft als doel om de capaciteit en kennis van de Vlaamse universiteiten en hogescholen over en voor ontwikkelingssamenwerking verder uit te bouwen en uit te diepen. Dit gebeurt op de volgende drie strategische assen: onderwijs, onderzoek en sensibilisering. Elke instelling heeft haar eigen Global Minds-programma.

Opleidingen en beurzen in Vlaanderen (ICP en ITP)
Studenten uit het Zuiden kunnen in Vlaanderen een masterprogramma of training volgen over een ontwikkelingsrelevant thema en daarvoor een beurs krijgen.

Beleidsondersteunend onderzoek (ACROPOLIS)
We financieren verder onderzoek over thema's die van belang zijn voor de Belgische ontwikkelingssamenwerking, op vraag van de federale overheid en uitgevoerd door consortia van Vlaamse en Franstalige onderzoekers, en met deelname van onderzoekers uit het Zuiden. Deze thema´s zijn:

- Landbouw en voedselzekerheid
- Geïntegreerd landenbeleid
- *Financing for development*
- De implementatie van de Agenda 2030 voor Duurzame ontwikkeling: Milieudimensie

© Kristien Verbrugghen

Ook met University of Limpopo in Zuid-Afrika heeft VLIR-UOS een IUS-samenwerking lopen.

De missie van VLIR-UOS

01 Sharing minds, changing lives

VLIR-UOS ondersteunt partnerschappen tussen universiteiten en hogescholen, in Vlaanderen en het Zuiden, die innovatieve antwoorden zoeken op globale en lokale uitdagingen.

VLIR-UOS financiert samenwerkingsprojecten tussen professoren, onderzoekers en docenten. Daarnaast geeft VLIR-UOS beurzen aan studenten en professionals in Vlaanderen en het Zuiden. Ten slotte werkt VLIR-UOS mee aan de versterking van het hoger onderwijs in het Zuiden en de ontwikkelingsrelevante internationalisering van het hoger onderwijs in Vlaanderen.

02 Innovatieve antwoorden op globale en lokale uitdagingen

We staan voor globale uitdagingen zoals armoede, migratie en klimaatverandering. De effecten zijn lokaal voelbaar, maar de oorzaken en oplossingen zijn globaal. We kunnen oplossingen vinden door kennis en ervaringen uit alle windstreken op een innovatieve manier in te zetten.

Universiteiten en hogescholen spelen als kenniscentra een sleutelrol in de zoektocht naar duurzame antwoorden op maatschappelijke uitdagingen. Samenwerking over de grenzen van landen, instellingen en disciplines is essentieel. VLIR-UOS bouwt bruggen tussen het hoger onderwijs enerzijds en overheden, maatschappelijke organisaties en bedrijven in Vlaanderen en het Zuiden anderzijds. Maatschappelijke impact ontstaat immers pas wanneer we de volledige keten van kennis tot toepassing bestrijken.

03 VLIR-UOS als platform en financier

VLIR-UOS is het platform waar het Vlaams hoger onderwijs samenwerkt voor ontwikkeling en waar het informatie en *best practices* uitwisselt. Daarnaast is VLIR-UOS voor het Vlaams hoger onderwijs de belangrijkste financier van projecten voor ontwikkelingssamenwerking, met middelen van de Directie-Generaal voor Ontwikkelingssamenwerking en Humanitaire Hulp.

Een deel van het VLIR-UOS-team in juni 2018.

© Charlotte Teunis

De structuur en de mensen achter VLIR-UOS

VLIR-UOS en de instellingen

Om zijn doelstellingen inzake ontwikkelingssamenwerking te verwezenlijken, werd een kader gecreëerd met een duidelijke taakverdeling tussen de VLIR en de Vlaamse universiteiten en hogescholen.

VLIR-UOS staat in voor het beleid en de vijfjarenprogrammatie en voor de organisatie van de oproepen, selectie, de opvolging en de evaluatie van projecten, met inbegrip van financiële rekenplichtigheid ten aanzien van de overheid voor de aanwending van het toegekende subsidiebudget.

VLIR-UOS implementeert bovendien het overkoepelend beleid inzake ontwikkelingssamenwerking, uitgestippeld door de instellingen in de context van de VLIR. De universiteiten en hogescholen stellen de aan de programma's gelieerde projecten voor en voeren ze uit, na goedkeuring door het Bureau UOS op basis van een bindend advies van de betrokken selectiecommissie en DGD.

Om het draagvlak aan de Vlaamse instellingen te maximaliseren en ervoor te zorgen dat elke instelling een minimum aan activiteiten ontwikkelt op het vlak van ontwikkelingssamenwerking van het Vlaams hoger onderwijs, voorziet VLIR-UOS in medefinanciering voor universitaire ontwikkelingssamenwerking. Via het systeem van cofinanciering wil VLIR-UOS bijdragen tot een gedeelte van de kost van de aanstelling, per instelling, van een team van Instellingscoördinatoren voor Ontwikkelingssamenwerking (ICOS), specifiek belast met ontwikkelingssamenwerkingsdossiers.

Ook het uittekenen van een beleidskader en actieplan, het opzetten en uitbouwen van een organisatiestructuur, het uitvoeren van activiteiten én het boeken van resultaten, maken deel uit van het opzet van de medefinanciering.

VLIR-UOS lanceert regelmatig oproepen voor projectvoorstellen, beursaanvragen en academische expertise. VLIR-UOS faciliteert de contacten tussen geïnteresseerde professoren, onderzoekers en docenten in Vlaanderen en het Zuiden. Eenmaal VLIR-UOS de projectvoorstellen heeft ontvangen, selecteert een expertencommissie de voorstellen, op basis van *peer review*. Alle VLIR-UOS-expertencommissies zijn samengesteld uit externe internationale deskundigen. Selecties gebeuren per land, via regiocommissies.

Projecten worden aan de hand van zes generieke criteria beoordeeld, waarbij academische kwaliteit en ontwikkelingsrelevantie de belangrijkste zijn, naast ook de aansluiting bij de door VLIR-UOS ontwikkelde landenstrategieën, en de Gemeenschappelijke Strategische Landenkaders.

Voor de beoordeling van het Global Minds-programma, een nieuw programma vanaf 2017, is de aansluiting bij het eigen beleid van de Vlaamse instellingen en de instellingsdoelstellingen omtrent ontwikkelingssamenwerking belangrijk, en wordt een geëigende evaluatiemethodiek uitgewerkt.

Hoofdkantoor in Brussel

Het hoofdkantoor in Brussel telde op 1 september 2017 **18** personen:

- **Kristien Verbrugghen**, *Director*
- **Peter De Lannoy**, *Head of Programmes*
- **Stefan Wellens**, *Head of Support*
- **Koen De Koster**, *Strategy and Quality Advisor*
- **Herman Diels**, *Programme Manager Tanzania, Kenya and Uganda*
- **Christophe Goossens**, *Programme Manager Cambodia, Vietnam, South Africa and Mozambique*
- **Wannes Verbeeck**, *Programme Manager Suriname, Bolivia and Ethiopia*
- **Kathleen Wuytack**, *Programme Manager DR Congo, Morocco and Burundi*
- **Inge Vandevyvere**, *Programme Manager Indonesia, Nicaragua, Rwanda, the Philippines and Belgium (ACROPOLIS)*
- **Ragna Frans**, *Programme Manager Belgium (Global Minds, ICP and ITP, scholarships, phase-out interventions)*
- **Tim Zeuwts**, *Information Manager*
- **Anouk Courtin**, *Communication Advisor*
- **Micheline De Schrevel**, *Chief Accountant*
- **Bart Van den Bossche**, *Accountant & Finance Officer*
- **Dominique De Bondt**, *Administrative Officer*
- **Kristof Van Der Perren**, *Administrative Officer*
- **Veerle Versele**, *Administrative Officer*
- **Nicky Haezebrouck**, *Administrative Officer*

Het voltallige VLIR-UOS-team in januari 2018.

© De Pianofabriek

Contactpersonen aan de Vlaamse universiteiten en hogescholen

De Instellingscoördinatoren voor Ontwikkelingssamenwerking (ICOS) zijn de contactpersonen van VLIR-UOS aan de Vlaamse universiteiten en hogescholen. De ICOS informeren academici van de eigen universiteit en de geassocieerde hogescholen over opportuniteiten voor samenwerking, adviseren hen bij het ontwerp van een projectaanvraag en ondersteunen de uitvoering van projecten. Een overzicht van de contactpersonen aan de universiteiten en hogescholen vind je zowel in de bijlagen van dit jaarverslag als op de volgende webpagina terug: https://www.vliruos.be/en/contact/28#institutional-coordinators-for-development-cooperation-icos

Bureau UOS

Het Bureau UOS bestaat uit een vertegenwoordiger van elke Vlaamse universiteit en een vertegenwoordiger van de hogescholen. Op 1 september 2017 waren de leden: Paul Janssen, UHasselt (voorzitter); Herwig Leirs, UAntwerpen (ondervoorzitter); Stefaan Smis, Vrije Universiteit Brussel; Johan De Tavernier, KU Leuven; Guido Van Huylenbroeck, UGent; Kurt Debaere, Howest (vertegenwoordiger VLHORA).

Fiabel

De Stuurgroep UOS bestaat sinds januari 2017 niet meer, aangezien het overleg met de overheid vanaf dan via de federaties wordt gevoerd. VLIR-UOS is lid van Fiabel, de federatie van Institutionele Actoren, en wordt ook via die organisatie vertegenwoordigd.

Directie-generaal voor Ontwikkelingssamenwerking en Humanitaire Hulp

De Directie-Generaal Ontwikkelingssamenwerking en Humanitaire Hulp valt onder de bevoegdheid van minister van Ontwikkelingssamenwerking. VLIR-UOS heeft een constructieve samenwerking met DGD in het algemeen, en zijn dossierbeheerder in het bijzonder. Leen Verstraelen, dossierbeheerder binnen DGD voor VLIR-UOS, werd in de zomer van 2017 opgevolgd door Tania Braems.

Strategische dialogen

VLIR-UOS is actief in 20 Zuidlanden en België en neemt jaarlijks deel aan de strategische dialoog met DGD en alle actoren actief in het betrokken land voor volgende landen:

Afrika: Burundi, DR Congo, Ethiopië, Kenia, Marokko, Mozambique, Rwanda, Tanzania, Oeganda, Zuid-Afrika
Azië: Cambodja, Filipijnen, Indonesië, Vietnam
Latijns-Amerika: Bolivia, Cuba, Ecuador, Nicaragua, Peru

Suriname is geen GSK-land, maar VLIR-UOS heeft er wel projecten lopen..

© Anouk Courtin

De ICOS vormen onze directe link met de universiteiten en hogescholen.

België- en regiocommissies en expertengroepen

De commissies en expertengroepen waren als volgt samengesteld (op 1 september 2017):

Beoordelingscommissie Global Minds en International Training Programmes

Leden: Nicol Keith (*University of Glasgow*), Henrik Secher Marcussen (*Roskilde University*), Michael Totterdell (*ex-rector University of Plymouth*), Ewa Kolanowska (*consultant*)

Regiocommissie Afrika

Leden: Ben van Baren (Bean NV), Peter Njuho (*University of South Africa*), Jacqueline Bergeron (consultant) , Gerda Heyde (consultant), Daniel Namusonge Sifuna (*Kenyatta University*), Henk Verweij (consultant)

Regiocommissie Azië

Leden: Leon Cremonini (Universiteit Twente), Peter De Bruyn (Delta-I-Consulting), Nadine Burquel (BCS), Dirk Lamberts (consultant)

Regiocommissie Latijns-Amerika

Leden: Julio da Motta Singer (*Universidade de San Paulo*), Teresa del Pilar Lozano (Erasmus Universiteit Rotterdam), Nancy Yolanda Jaspers (Camino Consult), Koen Warembol (11.11.11)

VLIR-UOS telde in het verleden twee expertengroepen, een over ICT/Online Learning en een over bibliotheekontwikkeling, die onder-tussen werden gefuseerd tot één ICT-groep: *Information and Technology Services*. De expertengroep heeft als doel informatie en ervaringen uit te wisselen en advies te verlenen aan VLIR-UOS op basis van project-ervaring, bijvoorbeeld over het gebruik van ICT en online learning in het hoger onderwijs en onderzoek in het kader van ontwikkelingssamenwerking.

Expertengroep ITS

Voorzitter: Wim van Petegem (KU Leuven)
Leden: Georges Eisendrath (Vrije Universiteit Brussel); Marc Thoelen (UHasselt); Rudy Gevaert (UGent); Frederick Questier (Vrije Universiteit Brussel); Peter Manderick (*Close The Gap*), Raf Dekeyser (KU Leuven); Egbert De Smet (UAntwerpen); Trudi Noordermeer (UAntwerpen); Piet De Keyser (UCLL); Liesbeth De Vogelaere (Artevelde Hogeschool); Marc Goovaerts (UHasselt), Ludo Holans (KU Leuven); Stephane Sas (KU Leuven); Paul Nieuwenhuysen (Vrije Universiteit Brussel) Dieter Roefs (UGent); Jan Kennis (ITG); Natalie Kerssebeeck (UCLL)

VLIR-UOS-website: In 2017 werden een aantal seminaries met de ICOS georganiseerd in functie van de creatie van een nieuwe website. Deze nieuwe website is in mei 2018 online gegaan: www.vliruos.be.

© Jean-Michel Clachot

04

Op het nieuwjaarsevent proberen we jaarlijks een groot deel van ons netwerk samen te brengen.

Het netwerk van VLIR-UOS: lidmaatschappen

Academic Cooperation Association / ACA is een federatie van nationale organisaties uit Europa en daarbuiten die internationalisering van het hoger onderwijs financieren en stimuleren. VLIR-UOS is via de VLIR lid van ACA.

Bbest / Bbest is een organisatie zonder winstoogmerk met als missie het promoten van 'Excellence' in België. Bbest is eveneens de nationale partnerorganisatie van EFQM (*European Foundation for Quality Management*).

Donor Harmonization Group / DHG is een informele groep van overheidsinstanties en intermediaire organisaties van Europese landen (zoals Nuffic, DAAD, SIDA, …) die werd opgericht met als doelstelling elkaar wederzijds te informeren en te inspireren, in functie van informatiedeling en beleidsafstemming.

European Association for International Education / EAIE is een non-profitorganisatie die internationalisering van het hoger onderwijs in Europa en daarbuiten stimuleert en faciliteert en tegemoet wenst te komen aan de noden van individuen die actief zijn in het hoger onderwijs.

Het Belgische Referentiecentrum voor de Expertise over Centraal-Afrika / Het E-CA – CRE-AC promoot in België de toegang tot en de verspreiding van kennis over Centraal-Afrika. Professor Paul Steels (UHasselt) vertegenwoordigt VLIR-UOS in de Raad van Bestuur.

EDUCAID / EDUCAID is het Belgisch platform voor onderwijs en vorming in ontwikkelingssamenwerking. Het heeft als doel om informatie beschikbaar te stellen en zo mensen en organisaties aan te zetten om hun acties in het Zuiden rond onderwijs beter op elkaar af te stemmen en zo de efficiëntie ervan te verhogen. VLIR-UOS is sinds de oprichting in 2010 lid van het platform.

European University Association / VLIR-UOS is via de VLIR lid van EUA.

Flanders Knowledge Area / FKA heeft als missie om bij te dragen tot de internationalisering van het Vlaams hoger onderwijs en zijn kwaliteit internationaal zichtbaar te maken. *Flanders Knowledge Area* werd begin 2018 vereffend. De functies werden overgenomen door het VLUHR-Bestuurscomité Internationalisering.

FIABEL / Federatie van de Institutionele Actoren (zie verder p.27). Fiabel is een feitelijke vereniging, gehuisvest in de kantoren van VVOB. VLIR-UOS is lid van Fiabel sinds de oprichting in 2017. **Federatie van Institutionele Actoren België** / Africalia, *Association pour la Promotion de l'Enseignement et de la Formation à l'Etranger* (APEFE), *Académie de Recherche et d'Enseignement Supérieur* (ARES), Brulocalis (Vereniging Stad en Gemeenten van Brussel), Instituut voor Tropische Geneeskunde (ITG), *Union des Villes et Communes de Wallonie* (UVCW), Vlaamse Interuniversitaire Raad – departement Universitaire Ontwikkelingssamenwerking (VLIR-UOS), Vlaamse

Vereniging voor Ontwikkelingssamenwerking en Technische Bijstand (VVOB), Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG).

Kindling / VLIR-UOS is lid van Kindling, het Belgische 'Digital for Development'-platform. Het werd opgericht door Agoria en *Close the Gap* in 2017, met de steun van de Belgische minister voor ontwikkelingssamenwerking. Het platform wil samenwerking mogelijk maken en informatie en ervaringen rond D4D uitwisselen. In het bijzonder wordt samenwerking tussen de ontwikkelingssector en de Belgische privésector beoogd. Dit platform werd opgericht in uitvoering van de strategienota over D4D van minister De Croo.

Kom Naar Buiten / In 2015 droeg VLIR-UOS bij aan de organisatie van de eerste editie van Kom Naar Buiten, de doedag over wetenschapscommunicatie. Editie 2017 vond plaats in samenwerking met het Fonds Wetenschappelijk Onderzoek (FWO), de Jonge Academie en de Koninklijke Vlaamse Academie van België voor Wetenschappen en Kunsten (KVAB).

Ontwikkelingsdebatten / Samen met de Belgische Technische Coöperatie/ENABEL, de Vlaamse Overheid – Departement Buitenlandse Zaken, de Vereniging voor de Verenigde Naties (VVN), VVOB, Echos Communication en 11.11.11 is VLIR-UOS medeorganisator van de Ontwikkelingsdebatten. Een paar keer per jaar worden debatten georganiseerd voor professionals in de ontwikkelingssamenwerking. De debatten beogen uitwisseling van kennis, ervaring en ideeën en discussie over evoluties die van belang zijn voor de ontwikkelingssamenwerking.

The Shift / *The Shift* is het netwerk voor maatschappelijk verantwoord ondernemen, waar zowel bedrijven, overheden als maatschappelijke organisaties deel van uitmaken. In 2015 ontstond het netwerk, als fusie tussen Kauri en *Business & Society Belgium*. VLIR-UOS is sinds 2008 lid van Kauri/*The Shift*.

Vlaams partnerschap Water voor Ontwikkeling / Het partnerschap vormt een versterkte samenwerking tussen alle Vlaamse betrokkenen in de watersector en in de internationale samenwerking.

VLEVA / VLEVA is een publiek-private vzw die gaat voor meer Europa in Vlaanderen en meer Vlaanderen in Europa. VLIR-UOS is via de VLIR lid van VLEVA.

VLUHR / De Vlaamse Universiteiten en Hogescholen Raad, afgekort VLUHR, is conform de onderwijsdecreten gezamenlijk opgericht door alle Vlaamse spelers in het hoger onderwijs. De stichtende leden zijn de universiteiten verenigd in de Vlaamse Interuniversitaire Raad (VLIR), de hogescholen verenigd in de Vlaamse Hogescholen Raad (VLHORA) en de associaties.

VVOB / De Vlaamse Vereniging voor Ontwikkelingssamenwerking en Technische Bijstand draagt onder het motto 'Education for Development' bij aan armoedebestrijding en een meer rechtvaardige wereld met verhoogde kansen voor iedereen. In de Algemene Vergadering zetelen prof. Paul Janssen (voorzitter VLIR-UOS), prof. Herwig Leirs (ondervoorzitter VLIR-UOS), prof. Stefaan Smis (Bureau UOS-lid) en Kristien Verbrugghen (directeur VLIR-UOS). Voor VLIR-UOS zetelen Paul Janssen (UHasselt) en Kristien Verbrugghen in de raad van bestuur van VVOB.

05

Lopende projecten

In wat volgt geven we een overzicht van alle Zuidprojecten die op dit moment binnen VLIR-UOS lopende zijn en het deel daarvan dat in 2018 werd/wordt opgestart. De instellingen en hun locatie weergegeven op onderstaande kaarten zijn onze partners binnen IUC-programma's.

Het volledige overzicht van alle projecten kan je vinden op *https://www.vliruos.be/en/projects.*

Een toelichting bij de verschillende programmatypes vind je op *https://www.vliruos.be/en/project_funding/4.*

Een overzicht van de lopende en geselecteerde projecten in 2017 vind je terug in de aparte bijlagen van dit jaarverslag.

© Kathleen Wuytack

Projecten waarin de plaatselijke bodemerosie wordt tegengegaan, maken deel uit van onze IUS-samenwerking met de Université de Burundi.

Overzicht

16.808.108 lopend in 2018

waarvan → **3.610.122** startend in 2018

163 projecten lopend in 2018

waarvan → **60** projecten startend in 2018

Afrika

9.733.039
lopend in 2018

waarvan

1.939.662
startend in 2018

91 projecten lopend in 2018

waarvan

32 projecten startend in 2018

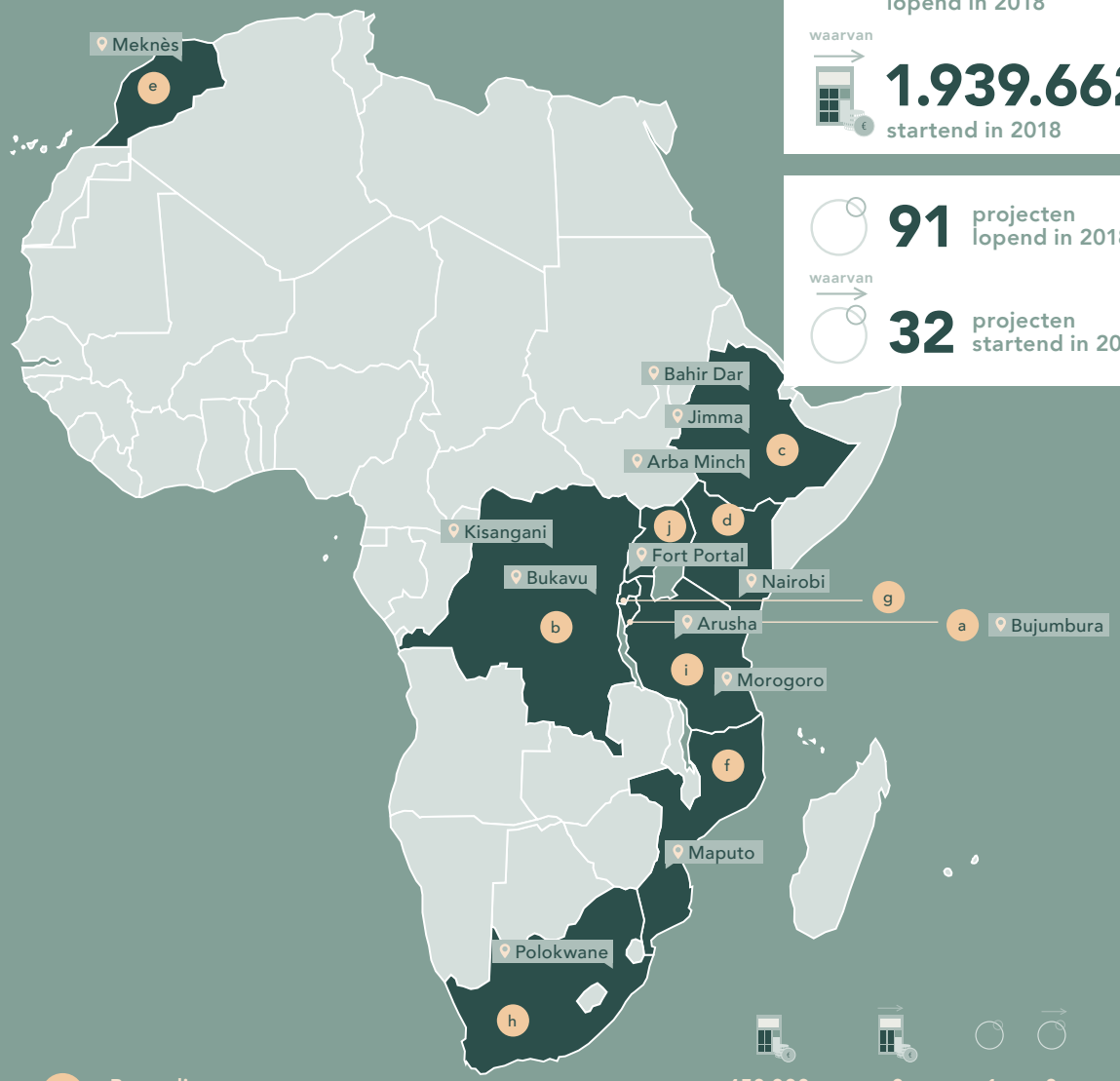

a	**Burundi** Université du Burundi (UB)	450.000	0	1	0
b	**DR Congo** Université Catholique de Bukavu (UCB) I Université de Kisangani (UNIKIS)	1.775.462	359.336	18	7
c	**Ethiopië** Arba Minch University (AMU) I Bahir Dar University (BDU) I Jimma University (JU)	1.842.712	165.702	14	4
d	**Kenia** Jomo Kenyatta University of Agriculture & Technology (JKUAT) I Moi University (MU)	1.102.431	268.035	10	3
e	**Marokko** Université Moulay Ismaïl (UMI)	1.223.066	211.930	9	3
f	**Mozambique** Universidade Eduoardo Mondlane (UEM)	162.408	0	2	0
j	**Oeganda** Mountains of the Moon University (MMU)	1.007.074	457.881	15	8
g	**Rwanda**	24.866	24.866	1	1
i	**Tanzania** Mzumbe University (MU) I Nelson Mandela African Institute of Science & Technology (NM-AIST)	1.020.295	96.543	10	1
h	**Zuid-Afrika** University of Limpopo (UL)	1.124.725	355.369	11	5

Lopende projecten

Azië

1.647.813
lopend in 2018

waarvan

476.427
startend in 2018

18 projecten lopend in 2018

waarvan

8 projecten startend in 2018

© Christophe Goossens

Onderzoeker Luong Quang Doc laat in Vietnam een soort gras zien op basis waarvan hij de waterkwaliteit kan meten en dat op de bodem van de Tam Giang Lagoon groeit.

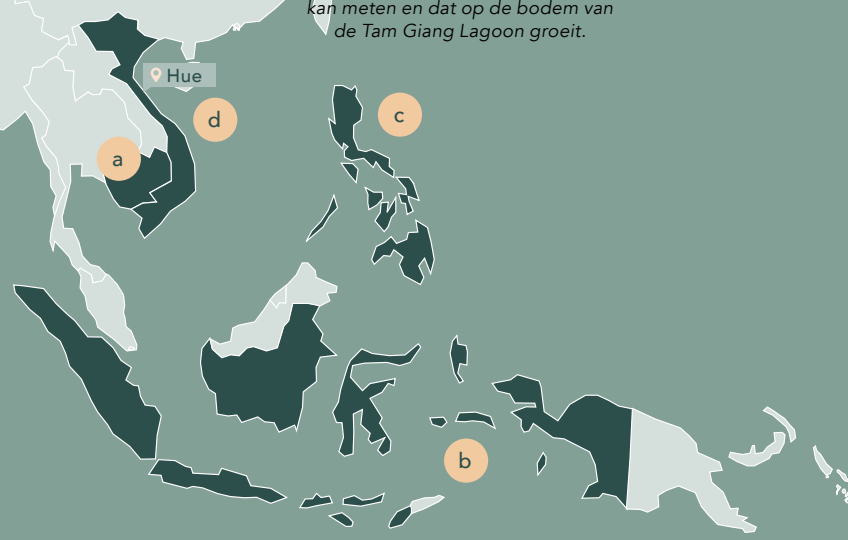

a	Cambodja	47.370	47.370	1	1
b	Indonesië	50.930	50.930	1	1
c	Filipijnen	128.595	128.595	2	2
d	Vietnam Hue University (HU)	1.420.918	249.532	14	4

Latijns-Amerika

5.427.256
lopend in 2018

waarvan

1.194.033
startend in 2018

54 projecten lopend in 2018

waarvan

20 projecten startend in 2018

Gewezen ICOS Piet Wostyn op werkbezoek in Suriname.

a	**Bolivië** Universidad Católica Boliviana "San Pablo" (UCB)	963.022	169.385	6	2
b	**Cuba** Universidad de Oriente (UO)	2.223.868	350.168	21	5
c	**Ecuador** Universidad de Cuenca (UCUENCA)	1.183.998	378.524	17	7
d	**Nicaragua**	60.367	60.367	1	1
e	**Peru** Universidad Nacional Agraria La Molina (UNALM)	753.154	142.381	5	3
f	**Suriname** Anton De Kom University (ADEKUS)	242.847	93.208	4	2

06

Cijfers en budget 2017

De nieuwe lichting projecten in cijfers

In 2017 selecteerden de selectiecommissies van VLIR-UOS heel wat nieuwe projecten van de interventietypes 'TEAM', 'Zuidinitiatieven', 'JOINT' en 'ITP'. Deze projecten gingen in 2018 van start als onderdeel van het vijfjarenprogramma 2017-2021 van VLIR-UOS. Wat leren deze nieuwe projecten ons? En welke evoluties kunnen we waarnemen?

Type projecten

We onderscheiden in totaal 66 nieuwe projecten van vier verschillende interventietypes: TEAM-projecten, Zuidinitiatieven, JOINT-projecten en ITP's.

25
TEAM

28
Zuidinitiatieven

07
JOINT

06
ITP

Sectoren

Als we naar de projectbudgetten van de in 2018 startende projecten kijken, dan focust een vierde ervan op de sector *Education*. Iets minder hoog scoren '*Other Multisector*' (o.a. *Urban Development, Rural development en Research/Scientific Institutions*) en *Health en Agriculture*.*

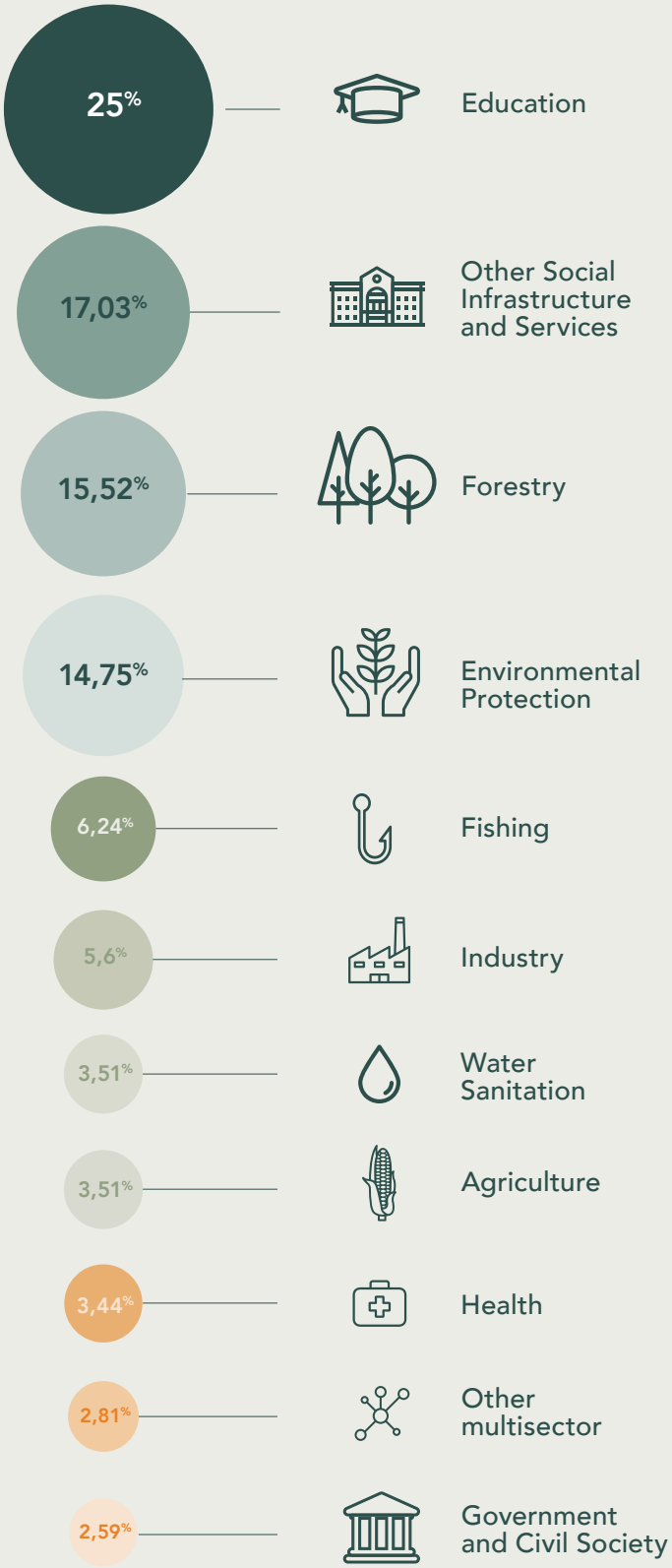

**Deze sectoren zijn gebaseerd op de categorisatie van OESO-DAC (http://www.oecd.org/dac/).*

Landen en continenten

Welke landensamenwerking krijgt de meeste middelen van deze nieuw startende projecten? Kijken we enkel naar de budgetten voor samenwerking met Zuidlanden, dan staat Zuid-Afrika op de eerste plaats met 10,71%, gevolgd door Cuba (10,41%), Oeganda (9,93%) en Ecuador (9,78%). Wat de budgetten per continent betreft, gaat ongeveer drie vierde van de middelen (74%) naar Afrika. Latijns-Amerika krijgt 22% en Azië amper 4%.

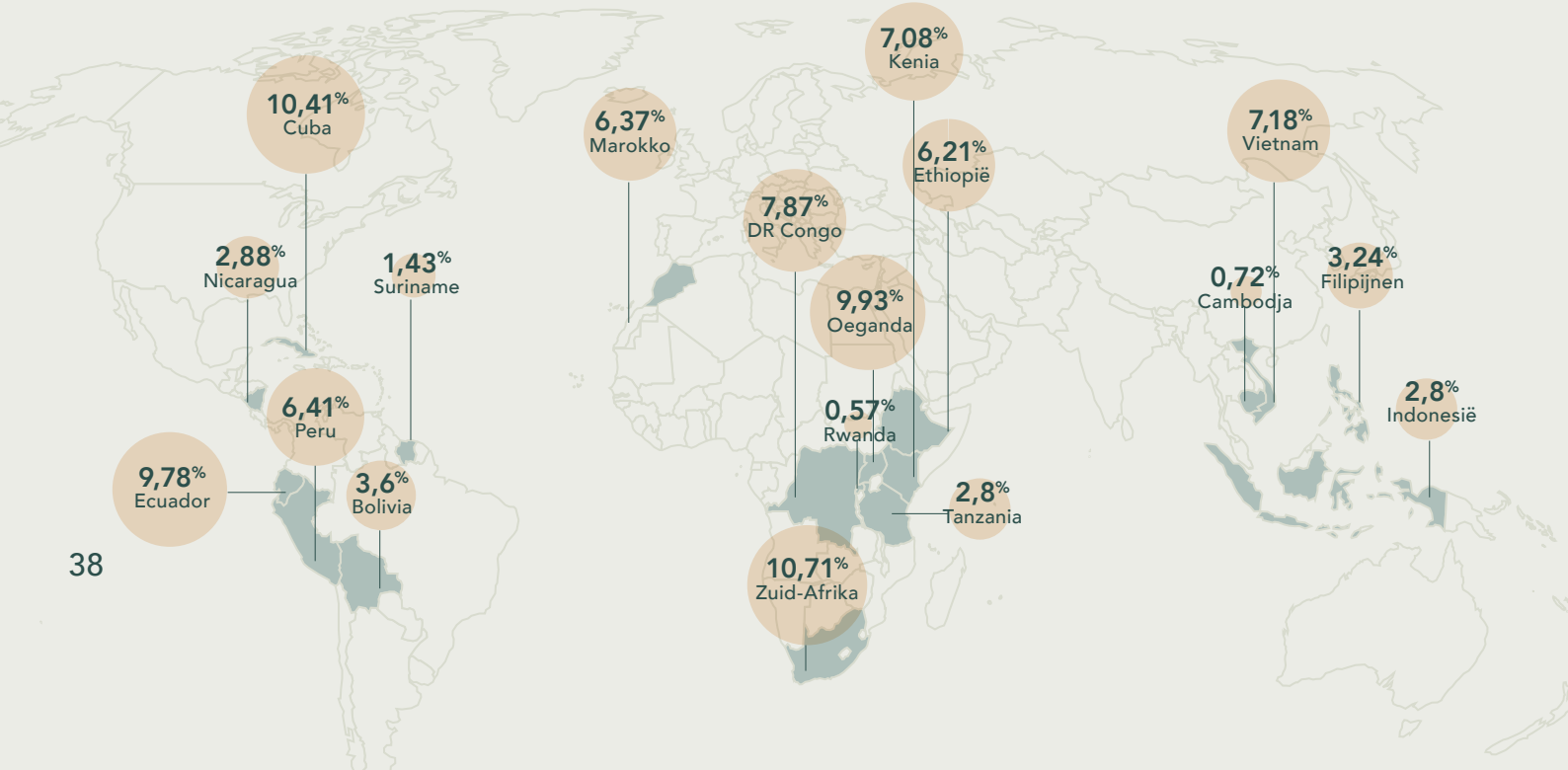

34,53% Latijns-Amerika

51,54% Afrika

13,93% Azië

Gender(on)evenwicht?

Zowel bij de Vlaamse als bij de Zuidpromotoren zien we een sterke ondervertegenwoordiging van vrouwen. Bij de Vlaamse promotoren is 29% vrouw, bij de Zuidpromotoren 30%. We staan nog ver van een genderevenwicht, maar sinds 2003 is er alvast een stijgende trend waar te nemen.

Vlaamse promotoren

29% | 71%

Zuidpromotoren

30% | 70%

VLIR-UOS-budget 2017

Hieronder vind je een samenvatting van de begroting van VLIR-UOS voor 2017, zoals deze door DGD werd goedgekeurd via een Ministerieel Besluit. Op de exacte besteding hebben we pas in het tweede deel van 2018 zicht, aangezien we de afrekeningen van de projecten pas dan finaal kunnen verwerken.

OPERATIONELE KOSTEN	**26 496 921**	**89,30%**
ZUID	11 002692	37,08%
Institutional University Cooperation (IUC)	7 549 765	25,45%
Network University Cooperation	1 000 000	3,37%
TEAM	1 724 452	5,81%
Zuidinitiatieven	504 134	1,70%
JOINT	224 341	0,76%
BELGIË	7 718 225	26,01%
Beleidsondersteuning	305 000	1,03%
ACROPOLIS	305 000	1,03%
Capaciteitsopbouw Vlaamse instellingen	4 780 268	16,11%
Global Minds Universiteiten	2 890 173	9,74%
Global Minds Hogescholen	600 750	2,02%
Vlaamse Doctoraatsbeurzen (VLADOC)	1 153 418	3,89%
International Conferences (INCO)	135 927	0,46%
Onderwijs	2 632 957	8,87%
International Master Programmes (ICP)	2 389 309	8,05%
International Training Programmes (ITP)	243 648	0,82%
BEURZEN	7 776 005	26,21%
ICP-beurzen	6 787 528	22,88%
ITP-beurzen	486 024	1,64%
ICP PhD-beurzen	502 453	1,69%
BEHEERSKOSTEN	**367 272**	**1,24%**
Voorbereiding, opvolging, algemeen beheer	69 905	0,24%
Evaluatie & Audit	267 682	0,90%
ADMINISTRATIEKOSTEN	**2 835 800**	**9,56%**
TOTAAL	**29 670 309**	**100,00%**

Over VLIR-UOS

VLIR-UOS ondersteunt partnerschappen tussen universiteiten en hogescholen in Vlaanderen en het Zuiden, die innovatieve antwoorden zoeken op globale en lokale uitdagingen.
VLIR-UOS financiert samenwerkingsprojecten tussen professoren, onderzoekers en docenten. Daarnaast geeft VLIR-UOS beurzen aan studenten en professionals in Vlaanderen en het Zuiden. Ten slotte werkt VLIR-UOS mee aan de versterking van het hoger onderwijs in het Zuiden en de ontwikkelingsrelevante internationalisering van het hoger onderwijs in Vlaanderen.

VLIR-UOS is onderdeel van de Vlaamse Interuniversitaire Raad en ontvangt financiering van de Belgische Ontwikkelingssamenwerking.
Meer info: **www.vliruos.be**.

België
partner in ontwikkeling

THE GLOBAL GOALS
For Sustainable Development